

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXXIV. évfolyam

5. szám

Komárom, 2013. május

Ára 35 cent

A LÉLEK MEGVÉD A KISZÁRADÁSTÓL

Emberi szervezetünk úgy van megépítve, hogy amennyiben nem jut megfelelő folyadékhoz, kiszárad. A dehidratáció veszélye különösen akkor áll fenn, amikor testünk nagyobb leterhelésnek, hőségnek, megpróbáltatásnak van kitéve. Ami igaz testi értelemben, érvényes lelki értelemben is, hiszen Isten által életre álmódott létezésünk (teljes fizikai és egzisztenciális valójában) a tökéletes egység megnyilvánulása.

A Szentírás arra hívja fel a figyelmünket, hogy születésünkkor lelkünk (az eredendő bűn következtében) halott állapotban érkezik a világba. Viszont Istenhez kapcsolódni, vele valódi párbeszédet folytatni nem lehet halott lélekkel. A Krisztushoz kapcsolódáshoz szükséges, hogy a lelkünk életre keljen – különben (bár szabadon járhatunk-kelhetünk) a mennybe nem juthatunk be.

Isten tudja, hogy a tőle elszakadt, a neki hátat fordító embert csak az mentheti meg a végső kiszáradástól, ha kész elfogadni, hogy Isten őt „élő vízzel” megittassa. Ezért mondja Jézus a Jákób forrásához vizet meríteni érkező, magánéleti gondokkal küszködő samáriai asszonynak, hogy testi szomját hiába oltja, mert nem az a legfőbb baja, hanem az, hogy a lelki kiszáradás küszöbén van. „*Aki ebből a vízből iszik, ismét megszomjazik, de aki abból a vízből iszik, amelyet én adok neki, soha többé meg nem szomjazik, mert örök életre buzgó víz forrásává lesz benne*” (Jn 4,13–14). Ezzel szembesíti Jézus Izráel előkelő tanítóját, Nikodémust is, aki bár igyekszik jó lenni, példás vallásos életet élni, mégis hiányt él meg az életében. Lelki újjászületés nélkül pedig senki sem láthatja meg a mennyek országát!

A Szentlélek vezetése nélkül prédikálhatunk, missziózhatunk, gyülekezeteket építhetünk, de nem látjuk meg Isten országát. Nélküle nem érthetjük meg az igét, így Jézust sem. A Szentlélek állandó jelenléte, ereje és motivációja nélkül hívó életünk kiszárad, elernyed; lelkipásztori, presbiteri, tanítványi szolgálatunk céltalanná, végső soron okafogyottá válik.

A mikor viszont Jézus tanítványai – több sikertelen missziói próbálkozást követően – Jeruzsálemben kapják a Szentlélek ajándékát, akkor hirtelen olyan erővel kezdenek beszélni, hogy egy pogány közegben – csak Péter igehirdetése nyomán – háromezer ember megtér. Kívánjuk hát és teljesedjünk be Isten Szentlelkével, mely kész arra, hogy leleplezze a bűnt, Jézushoz vezessen, pártfogásába vegyen; vezessen, építsen és megvédjen a kiszáradástól!

Vámos Béla

Tüzes nyelv

Pünkösdkor, a várakozás szemlélődésében, váratlanul, „*nagy hirtelenséggel, az égből*” (ApCsel 2,2) kettős tüzes nyelvek jelentek meg, „*és kezdének szólni más nyelveken*” (4. v.). Ami addig a szétválasztottság, kirekesztettség legtragikusabb ismérve volt, a nyelv, ekkor összekötő elemmé vált. Amikor lélek találkozik lélekkel, felismerszik a Lélek, magától értetődő lesz az együvé tartozás, miként kezdetben: természetes és önkéntelen. A nyelv az, amit nem használhatsz egyedül. A tüzes nyelv az örök emberi közösségre utal. Ajándék: nem kirekesztő tehát, kissé agrammatikusan szólva: neked adja, a másinak. Az ajándékot csak a „sokaság” közepette élheted meg: annyiban tied, amennyiben a másé; s épp olyan mértékben.

(Visky András)

Jó Lelked vezéreljen

„*A te jó Lelked vezéreljen az egyenes úton!*” (Zsolt 143,10b). A szabadságért könyörgő, ótestamentumi zsoltáros elődünk ajkán, az Urat váró kiáltás közben egyszerre csak felszakad a sóhaj: A te jó Lelked vezéreljen engem, egyenes úton! Mennyire összecseng ez azzal a könyörgéssel, amelyik ma szinte minden gyülekezetben felhangzik: „Jövel, Szentlélek Úristen.” Isten népe mindenkor érezte tehát, hogy Isten Lelkének vezetése nélkül árva és erőtelen. Hiába kap világos parancsot Istentől, képtelen végrehajtani azt. Urunk mennybemenetele alkalmával nem véletlenül figyelmeztette tanítványait arra, hogy amíg nem vesznek „erőt”, addig ne induljanak a misszió munkájába. E nélkül a Lélek nélkül ma is hiábavaló minden fáradozás, mert „*egyenes úton*” csak a Szentlélek vezetése nyomán járhat Isten népe.

(Fekete Károly)

Gyüre Lajos

PATAK, TE ÁLDOTT

*Patak, te áldott televény,
anyaöl védő melege,
ó, falakon futó repkény,
Bodrog vágta árkok hege.*

*Patak, te áldott televény,
nemzet éltető kovásza,
lelkedet tápláló edény,
a tudomány míves háza.*

*Jó föld búra, bajra, vérre,
hőkölésre, bátor hajl-ra,
ha kell, hát bakó kövére,
sírva vígadó tyuhajl-ra.*

*Ország iskolája, Patak,
dajkája múltnak, jövőnek,
s bár dúlták marcona hadak,
mégis maradt emelt főnek.*

*Embernek a véres harcokon,
hol a hit gyökeret ereszt.
Én láttam: ez Isten-arcon
együtt él csillag és kereszt.*

Az ÚR színe előtt

Urunk és Istenünk, aki az embereknek békességet adtál, és megadtad azt is, hogy a Te Szentlelked ajándékképpen leszálljon tanítványaidra, amikor is lángnyelvekkel hatalmasan megnyitottad szájukat. Kérünk Téged, nyisd meg a mi bűnös ajkunkat is, és taníts meg minket megfelelően imádkozni az igazi ajándékaidért. Igazítsd életünk hajójának irányát magad felé, hisz Te mindenki számára, akit vihar űz, nyugalmas kikötő vagy. Mutasd meg nekünk az utat, amelyen járnunk kell. Újítsd meg elménkben a készséges lelket, és tartsd féken Lelked erejével a mi lobbanékony gondolatainkat, és életünk minden napján vezessen bennünket a Te Szentlelked arra, ami hasznos, hogy képesek legyünk betartani a Te parancsolataidat, és hogy örülhessünk annak, hogy bármilyen ténykedésünk során megtapasztalhatjuk a Te dicső és örömteli jelenlétedet. Ne engedd, hogy megcsaljjon bennünket a világ hiú dicsősége, hanem erősíts minket, hogy az elkövetkezendő jót célizzuk meg. Mert tied a tisztesség és a dicsőség a Te összes szentek között mindörökké. **Ámen.**

Baziliosz

MIELŐTT ANYA LETTEM...

Mielőtt Anya lettem...

Soha nem botlottam meg játékokban vagy felejtettem el egy altatódal szavait.

Nem aggódtam azon, hogy a növényeim vajon mérgezőek-e.

Soha nem gondolkodtam védőoltásokon.

Mielőtt Anya lettem...

Soha nem hánytak rám, kakiltak rám, ettek le, pisiltek rám.

Teljes kontrollom volt az elmém felett és a gondolataim felett.

Egész éjjel aludtam.

Mielőtt Anya lettem...

Soha nem fogtam le egy ordító gyermeket, hogy az orvosok meg tudják vizsgálni vagy beadják az oltásokat.

Soha nem néztem úgy könnyes szemekbe, hogy magam is sírtam.

Soha nem váltam tündöklően boldoggá egy egyszerű vigyortól.

Soha nem ültem késő éjszaka, hogy nézzek egy alvó babát.

Mielőtt Anya lettem...

Soha nem tartottam egy alvó babát – csak azért, mert nem akartam letenni.

Soha nem éreztem, ahogy a szívem millió darabra törik, amikor nem tudtam a fájdalmat megszüntetni.

Nem tudtam, hogy valami annyira kicsi olyannyira befolyásolni tudja az életem.

Nem tudtam, hogy valakit ennyire tudnék szeretni.

Nem tudtam, hogy ennyire szeretnék anyának lenni.

Mielőtt Anya lettem...

Nem ismertem az érzést, milyen a szívemnek a testemen kívül járnia.

Nem tudtam, mennyire különleges érzés lehet etetni egy éhes babát.

Nem ismertem ezt a kötődést anya és gyermeke között.

Nem tudtam, hogy valami annyira kicsi annyira fontossá és boldoggá tudna tenni.

Mielőtt Anya lettem...

Soha nem keltem fel az éjszaka közepén minden tíz percben, hogy megbizonyosodjam: minden rendben.

Nem ismertem azt a melegséget, örömet, szeretetet, szívfájdalmat, csodálkozást vagy sikert, hogy milyen Anyának lenni.

Nem tudtam, hogy képes vagyok anynyi mindent érezni, mielőtt Anya lettem.

Corrie ten Boom (1892–1983) holland evangélista *Menetrend* című könyvéből (Amsterdam, 1969) sok áldást nyertem lelki életem számára. A következő ígére hívta fel figyelmeztet: „Ellenben erőt kaptok, amikor elfjő hozzátok a Szentlélek, és tanúim lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában, sőt egészen a föld végső határáig” (ApCsel 1,8).

Megtapasztaltam, hogy a Szentlélek ereje hatalmas erőt jelent számomra. Ha vettem a Szentlelket, lehetséges, hogy még egy lépést is meg kell tennem. Előfordulhat, hogy a szívemből is ki kell tenni néhány dolgot (tévét, könyveket, barátságot, szenvedélyeket) – mindazt, ami akadályozhat Krisztus követésében. Egyre többet elveszithetek Jézusért, hogy a Szentléleknek több hely jusson.

Az életünk legelrejtettebb zugában is biztosítani kell a Lélek tevékenységét, mert csak utána várhatjuk, hogy tud bennünk és általunk munkálkodni! A Szentírás több helyen utal erre: „Ha szerettek engem, megtartjátok az én parancsolataimat, én pedig kérem fogom az Atyát, és másik Pártfogót ad nektek, hogy veletek legyen mindörökké: az igazság Lelkét, akit a világ nem kaphat meg, mert nem látja őt, nem is ismeri; ti azonban ismeritek őt, mert nálatok lakik, sőt bennetek lesz” (Jn 14,15–17). „Ha tehát ti gonosz létekre tudtok gyermekeiteknek jó ajándékokat adni, mennyivel inkább ad mennyei Atyátok Szentlelket azoknak, akik kérik tőle?” (Lk 11,13). Már Keresztelő János is megmondta: „Én vízzel keresztellek titeket, hogy megtérjete, de aki utánam jön, erősebb nálam: arra sem vagyok méltó, hogy a saruját vigyem. Ő majd Szentlélekkel és tűzzel keresztel titeket” (Mt 3,11).

A Szentlélek még azoknak is osztogatja ajándékait, akik Jézust éppen csak elfogadták Megváltójuknak. Állandóan dolgozik a szívünkben, és lépésről lépésre vezet mindaddig, amíg kiábrázolódik bennünk Krisztus.

Azt tapasztalom, hogy ajándékokkal és erővel fegyverez fel. Gondoskodik arról, hogy újra és újra megalázzam magamat és harcoljak a bűn ellen. Vágyat ébreszt bennem a szeretetre, és azt akarja, hogy Jézus Krisztus uralma által eljussak annak gyakorlására is. Mindent a Szentléleknek köszönhetem, aki kegyelméből ajándékokkal lát el, vezet, figyelmeztet, meggyőz; sőt – ha arra

A LÉLEK ÁLTALI GYŐZELMEINK Életünknek erre van a legnagyobb szüksége

van szükség – meg is dorgál, harcol a saját akaratom ellen, és könyörög érttem. Azt is megtapasztalom, hogy a Lélek életre kelt, kiment a halálból, megújítja és imádsággal tölti meg életemet; tüze erősít meg, hogy tanúja legyek és vallást tegyek Jézusról. Mindezekért imádvá tudom magasztalni a Szentlelket és az ő munkáját.

Az apostolok cselekedeteiben azt láttam meg, hogy az Isten országa, a Jézus Krisztus gyülekezete a Szentlélek munkája, gyümölcse és ajándékai által épült fel. Isten ígéje azt is megmutatta, hogy a kapott lelki ajándékokat semmiféle pótló anyaggal sem lehetett volna helyettesíteni. Ezek nagyon is szükségese, hogy a hitben állhatatosak maradjunk.

Milyen jó, hogy a mi Pásztorunk *Léleknek és erőnek megmutatásában* való életet ad, hogy fel legyünk fegyverezve a sötét erővel szemben. Olyan erőt ad, mellyel a félrevezetni akaró szellemeknek ellenük tudunk állni. Megadja a hitnek és a bölcsességnek ajándékát, hogy harcunk eredményes legyen a félrevezető erővel szemben.

Az első gyülekezetnek – amelyet a Szentlélek teremtő ereje hozott létre –, szüksége volt lelki ajándékokra is, hogy általuk felépülhessen. Ma, amikor sok helyen éppen az élet hiányzik a

bűnbánatra, alázaatra és megbékélésre juttatni. Csak a Lélek tudja velünk megértetni az idők jeleit és azt, hogy a pusztulással fenyegetett világért harcra készen kell állnunk. Mindez nem valósulhat meg a megfogalmazott hitvallások, imakörök, hűséges imaélet és emberi vallásos szorgalom által; csak az erőt adó, életető Lélek képes bennünket felkészíteni Urunk visszajövetelére. Elképzeldhetetlen igazi gyülekezeti élet a Lélek munkája és ajándékai nélkül.

A lelki ajándékok olyan szerepet töltenek be, amelyet semmivel sem lehet pótolni és amely egyáltalán nem tűnt el az üdvtörténetből: ezek Krisztus megszire ható munkájának csillogó követeként jönnek az örökkévalóságból a mi szegény világunkba. A mi időnkben sok hitetlen a Szentháromság Istent halottnak nyilvánítja. Nekünk kell reális bizonyítékokkal jelezni, hogy Ő él! Éppen most kell az embereket szembesíteni a Szentlélek valóságával, aki az Atyát és a Fiút igazságában dicsőíti, s közben ajándékokat ad az embereknek: a hitnek és az irgalmasságnak ajándékát, ami által Isten nagysága és mindenhatósága megtapasztalható.

Jézus Krisztus mai gyülekezetében igen nagy szükség van a Szentlélekről bizonyosságot tevő gyülekezeti tagokra, akikben a lelki ajándékok nyilvánvalókká lesznek. Az ilyen emberek képesek megmutatni a mai világunknak, hogy Isten él.

A Szentírás alapján vizsgáljuk meg a lelki ajándékok értékét, ahogy azt az Írás elénk adja: „Törekedjete a szeretetre, buzgón kérjete a lelki ajándékokat...” (1Kor 14,1a). Az ajándékok hamis használata ellen harcolnunk kell, de sohasem az ajándékok ellen!

Isten felajánlja nekünk a lelki ajándékokat, azzal a feltétellel, hogy mi imádkozzunk érte. Ezt gyakran nem tesszük, ezért maradunk szegények, ezért vannak hiányaink lelkiekben. Isten a mai időben nemcsak az igehirdetést, hanem az ígében megígért lelki ajándékokat is felhasználja, hogy Ő dicsőíttessék, a gyülekezet épüljön és sokan hitre jussanak. Egyházi életünknek erre van ma a legnagyobb szüksége!

Adja a mi Urunk, hogy Isten Szentlelke lelki ébredést hozzon magyar népünk számára!

Szenczi László

gyülekezetekből, még inkább szükségese ezek a lelki ajándékok, mert „...a Lélek pedig megelevenít” (2Kor 3,6). Ezért a Lélek nem jelentkezik lelki ajándékok nélkül. Nem lehet felváltani azokat emberi erőlködéssel, hogy az Isten ígését megértsük.

Csak a Lélek adhat világosságot: egyedül ő képes a szívünket megérinteni,

Egyetlen munka sem nagyobb vagy szentebb

Amikor a férfiak munkába mennek és otthon hagyják feleségüket, hogy gondozza gyermekeiket, a feleség és anya épp oly fontos munkát végez, mint a férj és apa. Noha az egyik missziói területen van, a másik otthoni misszionárius, akinek gondja, aggodalma és terhe messze felülmúlja a férjét és apáét. Munkája ünneplés és fontos. A férj a megnyílt missziói területen elnyerheti az emberek tiszteletét, míg az otthon robotosa nem kap munkájáért földi elismerést. Ha azonban családjának legjobb érdekéért fáradozik és törekszik jellemét az isteni mintára átalakítani, a jelentést készítő angyal a világ egyik legnagyobb misszionáriusaként jegyzi fel nevét. Isten nem úgy nézi a dolgokat, ahogyan azt a véges emberek látják.

Az édesanya Isten eszköze, hogy élő keresztyénekké tegye családját. Szemléltetnie kell a Biblia vallását, és be kell mutatnia, hogy befolyása hogyan vezet bennünket mindennapi kötelességünkben és örömeinkben. Meg kell tanítania gyermekeit, hogy egyedül kegyelemből, hit által üdvözülhetnek, ami Isten ajándéka. A változatlan tanítás, hogy mit jelent Krisztus számukra és számunkra, a megváltás tervében kinyilatkoztatott szeretete, jósága és kegyelme, magasztos és szent benyomást tesz szívükre.

A gyermekek tanítása Isten tervének fontos része, mely a keresztyénség erejének bemutatása. A szülőkön ünnepléses felelősség nyugszik, mert úgy kell nevelniük gyermekeiket, hogy amikor kikerülnek az életbe, jót tegyenek, és ne rosszat azokkal, akikkel kapcsolatba kerülnek.

A lelkes munkatársa

A lelkesnek és az anyának is meg van a maga munkaköre. Gyermekeit Jézushoz kell vinnie, hogy áldását kérje rájuk. Krisztus szavát ápolnia kell, és gyermekeit tanítsa meg arra. Csecsemőkoruktól fogva önuralomra, önmegtágadásra, a tiszta és rendes magatartásra nevelje őket.

Az anya olyanná nevelheti gyermekeit, hogy azok nyílt, szelíd szívvel jöjjenek Isten szolgájának szavát hallgatni. Az Úrnak szüksége van olyan édesanyákra, akik a családi élet minden területén kihasználják Isten adta tehetségüket, és gyermekeiket alkalmassá teszik a mennyi család számára. Az Urat jól, sőt jobban szolgálja a hűséges házi munkát végző, mint az, aki szavát tanítja. Ahogyan a tanítók az iskolában, úgy az édesapák és

Az édesanya tiszttsége és felelőssége

édesanyák is érezzék, hogy nevelői gyermekeiknek.

Életküldetése van

A nő ismerje fel hivatásának szentségét, és Isten erejében és félelmében bizva végezze élete küldetését. Nevelje úgy a gyermekeit, hogy hasznosak legyenek ebben az életben is és alkalmassá váljanak a jobb világra. [...] A világ káros befolyásokkal van tele. A divat és a szokások igen erősen hatnak az ifjúságra. Ha az anya hanyag a nevelés, a tanítás, a főkentartás kötelezettségében, gyermekei elfordulnak a jótól, és a gonoszt követik. Járuljon azért minden anya gyakran az Úr elé ezzel a kéréssel: taníts minket, „miként bánjunk a gyermekkel, és mit cselekedjék ő?” (Bír 13,12b). Figyeljen gondosan az Isten igéjében levő oktatásra, és a szükséghez mérten bölcsességet kap. Van Isten az égben, akinek a trónjáról áradó fény és dicsőség a lelkiismeretes anyán nyugszik, aki igyekszik gyermekeit a gonosz befolyás elutasítására nevelni. Nincs munka, ami olyan fontos volna, mint az anyáé. [...]

Az anya feladata, hogy a menny segítségével kialakítsa Isten képmását az emberi lélekben. Az anya, aki helyesen ítéli meg feladatát, nagyra értékeli lehetőségeit. Lelkiismeretesen törekszik saját jellemében és nevelési módszerével bemutatni gyermekeinek a legszebb eszményképet. Megfontoltan, türelmesen, bátran

igyekszik saját képességeit tökéletesíteni, hogy jól tudja hasznosítani az értelem legmagasabb rendű adottságait gyermekei nevelésében. Minden lépésnél őszintén megkérdezi: *Mit mond Isten?* Szorgalmasan tanulmányozza az igét. Állandóan Krisztusra néz, hogy mindennapi életében, a gondok és kötelességek egy-

hangú körforgásában az egyetlen igaz élet hű tükörképe legyen.

A hűséges édesanya nevét beírják az örök élet könyvébe

A részünk önmegtágadás és kereset. Elfogadjuk? Senki se várja közülnk, hogy amikor az utolsó súlyos próbák reánk törnek, akkor egy pillanat alatt kifejlődik bennünk az önfeláldozó lelkület, mert szükségünk van rá. Nem, mert ennek a lelkületnek össze kell olvadnia naponkénti tapasztalatainkkal, és be kell épülnie tanítással és példával gyermekeink gondolkodásába és szívébe.

Izrael anyái nem lehetnek harcosok, de nevelhetnek harcosokat, akik felöltik a teljes fegyverzetet és férfiasan megküzdik az Úr harcát. [...] A keresztyén édesanya munkája elévülhetlenné lesz, ha azt Isten iránti hűséggel végzi. A divat hívei sohasem látják vagy értik meg a keresztyén édesanya munkájának örök szépségét. Régi divatú eszméit és terveit kigúnyolják, csakúgy mint egyszerű ruháit, de a mennyei Felség beírja a hűséges édesanya nevét az örök élet mennyei könyvébe.

A felbecsülhetetlen értékű pillanatok

Mózes életének egész jövője, a nagy misszió, amelyet Izrael vezetőjeként betöltött, tanúskodik a keresztyén édesanyák munkájának fontosságáról. Semmiféle más munka jelentősége nem érhet fel ehhez. A szülőknél gyermekeiket már kiskorukban úgy kell nevelniük és oktatniuk, hogy keresztyének legyenek. Isten nem azért bízta ránk gyermekeink gondviselését, hogy földi birodalom trónjának örökösei legyenek, hanem hogy Isten országában királyokként örökkön-örökké uralkodjanak.

Érezze minden édesanya, hogy a rendelkezésére álló pillanatok felbecsülhetetlenül értékesek. A számadás ünneplés napján Krisztus megvizsgálja munkájukat. Akkor nyilvánvalóvá válik, hogy a sok kudarcot és gonosztságot azoknak a tudatlansága és nemtörődömsége eredményezte, akiknek kötelességük lett volna gyermekeik lábait a helyes útra vezetni. Akkor az is nyilvánvalóvá lesz, hogy akik rendkívüli szellemi képességük és szent életük világosságával áldották meg a világot, a befolyásuk és eredményeik rugóit képező alapelveket egy keresztyén édesanya imáinak köszönheték.

(Ellen G. White)

Egyház és állam címmel jelent meg Armin Adam *Politische Theologie* című, eredetileg Zürichben 2006-ban kiadott munkája, amely *Gromon András* fordításában jut el magyar nyelven az olvasóhoz.

A szerző oxfordi kutatásai eredményeként 218 oldalon keresztül történeti bevezetést ad a politikai teológiába, illetve kialakulása kettős irányáról értekezik. Egyrészt a hívők közösségét összefogó szervezeti egyház helyét próbálja meghatározni az e világi dimenzióban; másrészt pedig a transzcendentális tekintély világi hatalommal való kapcsolatának tartalmi kifejtését is az olvasó elé tárja.

A műben olvasható felismerés szerint a politikai teológia nem valamilyen új névvel jelentkezik a történelem századai során, hanem mindig is annak a biblikus hitnek volt az összefoglaló kategóriája, amely a po-

EGYHÁZ ÉS ÁLLAM

Rövid történeti bevezetés a politikai teológiába

litika abszolút pozitív jegyeit hordja magán, úgymint a közösségteremtés

erejét és a mindenkori világpolitikai jelenésekre adott reflexiót. A munka 21. századi szemléletű, nagyon frapjárás és átlátható összefoglalása a politikai teológiának, vagyis az isteni és emberi világ mély kapcsolata teológiatörténetének. Érzékelhetően katolikus irányultságú, de ez nem a felekezeti hovatartozásra utal, hanem a kutatás – s egyben a téma – startja és célja közti folyamatokat kívánja behatárolni.

A szerző nem személyes értékítéletet akar felmutatni az olvasónak, nem is „gondolatszárnyalás” a célja, hanem tudományos igényvel, kronológiai rendszerben és megkapóan olvasmányos stílusban próbálja bemutatni a krisztusi és a páli tanítástól kezdve a két kard tanán és az egyetemes papság elvén át a szuverenitást, a szekularizációt és az individualizációt főbb kérdéskörökig a politikai teológia történeti fejlődését.

Rákos Loránt

(Kálvin Kiadó, Budapest 2008)

Júdás a keresztyén történész szemével

Szabó Pál természettudós és történész a *Júdás a keresztyén történész szemével* címmel adta közre harmincoldalas tanulmányfüzetét.

A szerző a bibliai szenvedéstörténet legtöbbféleképpen magyarázott negatív alakját, Júdást mutatja be a Biblia – mint az áruló alakjának e-

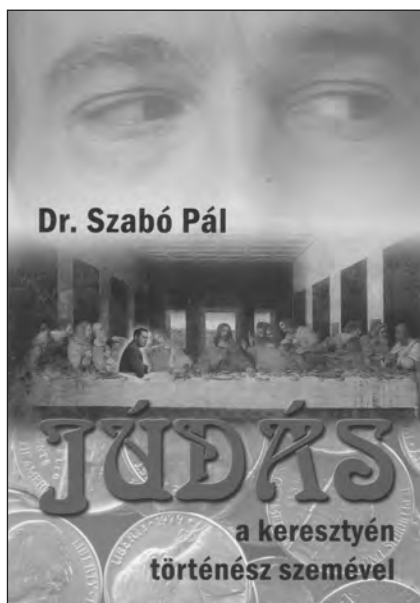
ni, hanem ellenkezőleg: szembehe-lyezkedve a teológiatörténet Júdás személyét démonizáló, rehabilitáló vagy éppen dehistorizáló, kategorizáló eredményeivel, a történész által megértett és felfedezett, a szenvedéstörténetbe valóságosan beilleszthető „áruló” képét kívánja az olvasóközönség előtt feltárni.

Ennek eléréséhez a protestáns szerző nem vesz igénybe más eszközt, mint a történeti kutatás logikáját és a lélektan következtetéseit. Elmélyülése eredményeképpen pedig bemutat egy olyan Júdást, akinek személyisége nem emberidegen, viselkedése pedig nem „misztikusan megszállott, ördögös”; és karakterén a bűnre való hajlandóság tipikus (akár a 21. század emberére is jellemző) ördögi motívumait élezi ki.

A tanulmány konklúziója – a kortörténeti tények felmutatása következtében – némileg újnak, ennél fogva provokatívnak tűnhet, ám a tömör stílusban megírt munka mindenképpen továbbgondolásra és a teológia területeinek eredményeivel való egyeztetésre készíti az olvasót.

–rI–

(Ébredés Alapítvány, Pécel 2003)

gyetlen hiteles forrását képező irat – anyagán keresztül. Nem teológiai értelmezést végez, nem is egy újabb töltetű Júdás-alakot kíván megformáz-

Feladvány

Mit jelent a szekularizáció kifejezés?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **június 15-ig** nyílt levelezőlapra, képeslapon vagy e-mailen juttassák el a **Kálvinista Szemle szerkesztőségének** címére (**930 10 Dolny Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A márciusi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik szerint a spiritualitás kifejezés lelkiiséget, lelki beállítottságot jelent.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Zsinati Elnökség jóvoltából – könyvjutalomban, mégpedig **Nagy Erzsébet** (Búcs), **Sápos Lajos** (Nagykapos) és **özv. Tóth Irén** (Komárom).

Mindhárman egy *képes Újszövegséget* kapnak ajándékba. Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

Rimaszombattól tizenhét kilométerre található Harmac. A legutóbbi népszámlálási adatok szerint 418 lakosából 241 volt magyar, 103 cigány, 56 pedig szlovák. Reformátusnak 144-en vallották magukat. A választók névjegyzékében pedig kilencven név szerepel. A szép nagy, több száz férőhelyes templom 1802-ben épült, a korábbi gótikus templom kibővítésével. 1998-tól szolgál Harmacon Szökéné Orémus Zsuzsanna lelkipásztor, akit 2010-ben iktattak be a hivatalába.

A faluban hetente egy alkalommal tartanak istentiszteletet. A vasárnapi alkalmon 15-20-an vannak a templomban, holott az elődök még nagyra tervezték az Isten házát, hogy mindenki kényelmesen elférjen benne; ám a faluban akkor még jóval többen éltek. A második világháború idején például még hétszáz lakosa volt Harmacnak, és többségük reformátusnak vallotta magát. A templomlátogatók számának a csökkenését a lelkipásztor abban is látja, hogy az elmúlt évtizedekben csak az idősebb generáció járt templomba, a fiatalok és a középkorúak közül sokan elfordultak az egyháztól. Az ő gyerekeik és unokáik már ilyen szellemben nevelkedtek, s nem részesültek hitoktatásban. Elmaradtak a templomból – hiányoznak a padosorokból.

Az idősebbek viszont rendszeresen ellátogatnak az istentiszteletre, mert ők fontosnak tartják és szükségét érzik, hogy hallják Isten igéjét. De felbukkannak fiatalok és gyermekek is, akik anyák napján és karácsonykor szoktak énekelni és verset mondani. Szep-

Csökken a gyülekezet lélekszáma Harmacon ISTEN KÖZELSÉGÉBEN A MEGMARADÁS

tembertől sajnos már nincs a parókián hittanóra, mert minden gyermek ott jár hittanra (Rimaszécsen, Tornalján), ahol tanul.

A téli időszakban hetente egyszer bibliaórát is tartanak. Ide sajnos még kevesebben járnak, mint a templomba, mindössze öten-hatan; de ennek ellenére áldásosak ezek az alkalmak is – mondja Szökéné Orémus Zsuzsanna.

A leírtak alapján talán egyértelmű, hogy a lelkipásztor számára a legna-

születik, évente általában csak egyszer van keresztelőre lehetőség; esküvőre pedig még ritkábban kerül sor. Konfirmáció az elmúlt tizenöt évben csak kétszer volt. Örömmre ad viszont okot, hogy ebben az évben konfirmálni fog egy fiatal. Tény, hogy sokan elköltöztek a faluból, nincs utánpótlás, és sajnos évente három-négy gyülekezeti tagtól is búcsúzniuk kell.

Harmacra is az a jellemző, ami az egész gömöri régiót jellemzi: az idősek

meghalnak, és nagyon kevés gyermek születik. Nagyon fontos lenne, hogy a fiatalokban tudatosuljon az egyházhoz tartozás fontossága, a reformátusság megtartó ereje. Ha ez megtörténne, akkor (de csak akkor!) megmarad a gyülekezet, és betölti a küldetését – véli a lelkipásztor, aki elmondja,

Várja az egyháztól elidegenedteket a harmaci református templom

gyobb gondot az jelenti, miképp lehetne visszacsalogatni azokat, akik elmaradtak a templomból (főleg úgy, hogy elutasítóak az igével szemben). Egyelőre még csak keresik a presbitériummal a lehetőségeket. A gyülekezeti alkalmak változatosságával próbálkoznak. Már kétszer adott otthont Harmac az egyházmegyei kórustalálkozónak (a gyülekezetnek ugyanis van egy kilenctagú énekkara is, amelynek tagjai hetente összejárnak gyakorolni). És volt már nyugdíjasnap, évfordulók megünneplése, testvérgyülekezeti látogatások. Abban reménykedik a lelkész, hogy talán ezek a közösségi alkalmak vonzóak lesznek a gyülekezettől távol lévők számára is, és meghallják Isten igéjének hívó szavát. A családlátogatásokat is egy áldott eszköznek látja a lelkész, ugyanis beszélgetésre nyílik lehetőség.

A gyülekezet tagjainak lélekszáma tehát sajnos csökken. Kevés gyermek

hogy a Harmacon eltöltött tizenöt éve alatt nagyon sok felújítást elvégeztek a templomon és a parókián is: kimeszelték a templombelsőt, a torony is megújult, a harangokat pedig villamosították. A lelkészlakot először belülről tették rendbe, majd a homlokzat kapott új színt, és megtörtént a tetőzet cseréje is. Új nyílászárók kerültek a templomra és a parókiára.

A munkálatokat apránként végzik, annak megfelelően, ahogyan futja a bevételekből. A kisebb újításokat önrőből végzik: kétkezi munkájukat felajánlják a presbiterek és a gyülekezeti tagok is. A nagyobb jellegű beruházásokra kihasználják a pályázati lehetőségeket. Ily módon fordultak már az Egyetemes Egyház Közalapjához, a helyi önkormányzattól is kértek már segítséget, és külföldről is kaptak támogatást.

Iski Ibolya

GYÜMÖLCSÖZŐ EGYHÁZI KAPCSOLATOK Új elnöke van a Rajnai Protestáns Egyháznak

A Rajnai Protestáns Egyházzal nagyon jó testvéri kapcsolatot ápolunk. Kapcsolatunkat testvérivé teszi nemcsak az a támogatás, amelyet már nem először kapunk azért, hogy egyházunkból többen eljuthassanak a németországi egyházi napokra (a Kirchentagra), hanem azok a szeretetteljes meghívások is, amelyek az egyházkerület egy-egy jelentős eseményéhez kötődnek. Ilyen volt például 2010-ben a düsseldorfi zsinat 400. évfordulója alkalmából szervezett megemlékezés, vagy idén február 28-a és március 3-a között az új egyházi vezetőség beiktatásának ünnepi alkalma Düsseldorfban.

A beiktatási ünnepséget megelőzte egy konferencia Majna-Frankfurtban, amelynek témája *A heidelbergi káté* volt. Tizenkét olyan protestáns egyház képviseltette magát az angol nyelven lefolyt tanácskozáson, melyek életében jelentőséggel bír (vagy bírt) A heidelbergi káté.

A beszámolókból megtudhattuk, hogy melyik egyház hogyan használja a kátét (egyáltalán használják-e még), hogy milyen jelentőséggel bír ez a hitvallásos irat a jelenkori egyház és tagjai életében. Meghökkenítő volt az, hogy

főként a nyugati fejlett társadalmakban (Franciaország, Anglia, Egyesült Államok, de Németország is) már csak úgy tekintenek erre a hitvallásra, mint egy régi iratra, s az egyházi életben a hangsúlyt főként az egyének a közösségbe való beépülésére helyezik. Nem a hitvonal melletti szilárd megmaradást hangsúlyozzák, hanem a nyitottságot és a lehetőség biztosítását mindenki számára ahhoz, hogy egy közösségben jól érezze magát. Meglepődtek azon, hogy egyházunkban még mindig ez az alapja a hitvallástételnek...

Egyre erőteljesebben vetődik fel A heidelbergi káté korszerűbbé tételének

hogy bemutassa egyházát. Mivel egyházunk múltbeli története közös a Magyarországi Református Egyház történetével, ezért a konferencián szintén részt vevő **Balla Péterrel**, a Károli Gáspár Református Egyetem rektorával egymásra építettük beszámolóinkat. Ő inkább általánosan mutatta be a református egyház kialakulását a Kárpát-medencében, én pedig főként az ellenreformációra, a gyászévtizedre és a gályarabok megpróbáltatásaira összpontosítottam vetített képes előadásomban.

Ottlétünk második fele már Düsseldorfban telt. Az új vezetőség beiktatá-

Nikolaus Schneider (balra) korábbi és Manfred Rekowski új elnök között Petra Bosse-Huber elnökhelyettese

a gondolata – akár oly módon is, hogy ki legyen egészítve, illetve a más egyházakra diszkriminálóan ható kérdések és feleletek ki legyenek belőle hagyva. Érdemes elgondolkodni azon, hogy ily módon most, amikor egyre jobban széthullik minden, erős hitalapokon álló egyházat építünk-e, vagy mi magunk is a széthullást segítjük-e elő?

Mindenki számára volt lehetőség,

sát megelőző nap egy esti fogadáson **Nikolaus Schneider**, a Rajnai Protestáns Egyház korábbi elnöke, majd az újonnan megválasztott elnök, **Manfred Rekowski** üdvözölte a vendégeket. Másnap a düsseldorfi Johanneskirchében ünnepi istentisztelet keretében történt meg a régi egyházi vezetők szolgálatának megköszönése és az új egyházi vezetők beiktatása [Nikolaus Schneider, az egyházkerület leköszönő elnöke 2015-ig továbbra is a Németországi Evangélikus Egyház (EKD) elnöke marad].

Az egyházkerület új elnöke ígéretet tett arra, hogy látogatást tesz egyházunkban. Látogatását örömmel fogadjuk és várjuk, hiszen testvéri kapcsolatainkat szeretnénk tovább építeni.

Fazekas László

A düsseldorfi Johanniskirche

Gyerekkorom óta Patak bővületében élek. Családunkban hagyomány-nyá vált, hogy a jobbágysorból, a kisparaszti, a hétszilvafás kismemesi muszáj-rátartiságból egyetlen kivetett út van: az iskola. Ez pedig egyértelműen Patak.

Apai nagybátyámról legendák keringtek a családban, mert a szeptemberi verőfényben elkocsiztatott kisdiákba vetett vérmes remények szertefoszlottak a tavaszi nap első sugarára (ezen derült három generáció), mert hazajött csak úgy gyalogszerrel, hogy az Udocs-parti fák fészkeiből kiszedhesse a varjútojásokat.

Azt, hogy a bátyám hányszor ugrotta át a zöldhatáron a Ronyvát – ezt az egyesek szerint hajózható folyót –, hogy szökve is Patakra kerüljön 1945 után, nem tudnám megmondani. Akkortájt – micso-da fintora a kornak – Comenius országában tilos volt az anyanyelvi oktatás! Patakra eljutni tehát annyit jelentett, mint didergő gyerekek napfényben lubickolni; mint országos áttatások között igaz szóra találni. Pataki diáknak lenni az iskolától eltöltött felvidéki gyerekek: elérhetetlen vágyalom.

Alig eszmélő gyerek voltam a harmincas évek derekán, amikor különös vára-kozással készültünk a sátoros ünnepekre, mert akkor jött a pataki legátus és mendikáló diák, s magunkat is odaképzeltük a katedrára, ahonnan a kis nebuló – hogy félelmét leküzdje –, mélyre fogott hangon dörögte el az előre betanult prédikációt.

Patak az idők folyamán így vált a felvidéki magyarság körében szimbólummá: a szabadság, a szókimondás szimbólumává, mióta csak a Nagyasszony hívséges sáfárkodása támogatta a féltve őrzött utolsó menedékét még fia, a dolyfős II. Rákóczi György ellenében is. A mindenkori hatalommal szemben így lett Patak a reformált egyházak mentsvára, az üldözöttek segedelme, a sanyargatotak szabadítója. Ezt érezhette meg (sőt, bizonyára tudta is) Jan Amos Comenius, amikor az öreg fejedelemasszony, Lorántffy Zsuzsánna és fia, Rákóczi Zsigmond hívásának eleget téve Patakra jön, bízva egy új összefogás előmozdításában, a Protestáns Unió erdélyi ágának továbbélésében. Így kapcsolódik össze az üzött Comenius sorsa Patakkal, s a Habsburgok által nyelvében és vallásában sanyargatott felvidéki magyarsággal.

Patak különleges fekvésénél fogva helyzeti előnyben van. Comenius viszonylagos szabadságot élvez: egyrészt az ott élő Nagyasszony által, másrészt a Latorca, a Hernád, a Bodrog jótékony áradásai

PATAK BŰVÖLETÉBEN ÉLEK

folytán kialakult ticcék, csőrények, lápos vadzizek alig járható világa miatt. Ez a néhány éves nyugalom dolgos munkával telik. Megszületnek az eddig sietősen papírra vetett gondolatokból az iskolai tanítást átfórnálni kívánó művek: a *Vestibulum, Janua és Atrium, Scola Ludus, az Orbis Pictus*. És még valami, ami a kisebbségbe szakadt Felvidék magyarsága számára a legfontosabb: az anyanyelvi oktatás. A sikertelen politikai mozgalmak, a harmincéves háború kegyetlen pusztítása után nem maradt más lehetőség, mint visszahúzódni az anyanyelv belső tereire, a lélekerősítő *Tebenned bízunkba*, mert másban már nincs remény. Itt és ekkor válik az anyanyelv erős várrá, az áldozásban lenyelt falat kenyér és bor megújulást hozó ajándékká. Nem gyilkos fegyver, kard élén hordott kegyelem, hanem bölcsődal, édesanyjai meleg simogatás ad erőt a továbbéléshez. Az a hang kerek nyugalma, a diftongusos *ie* vidám-sága, az *ü* testvéri csókra csücsörítése a rideg, nyelvet próbára tevő *Meldige herr zam* helyett.

Hogy is mondta a kortárs Apáczai közlősvári székfoglaló beszédében? „*Hollandiában akkor nyílt a legtöbb egyetem, midőn a spanyolok ellen háborúztak.*” S nálunk? „*...amely községbe pedig betette*

A sáropataki kollégium udvara

lábát a reformátor; ott volt mellette azonnal az iskolamester is” – írja Szabolcs vármegye történetírója. Patak így válik Comenius révén az anyai nyelv örökhelyévé, ahonnan évente újabb és újabb erősítést kap a hátszág: oskolamesterek, kántorok, prédikátorok viszik szét tíz vármegyébe az édes anyanyelv szeretetét s általa a felvilágosult eszmét. Kazinczy már adhatja egy évszázaddal később a jelszót: „*Nyelvében él a nemzet!*” S visszhangozza Szabolcs, Szatmár, Ugocsa, Bereg, Ung, Zemplén, Abaúj, Torna, Borsod és Gömör vármegye. Ha hirtelen arra kelle-ne feleletet adnom, hogy Comenius négy-éves pataki működése után hányval szaporodott a falusi triviális iskolák, a városi alsófokú gimnáziumok száma, nem tudnék rá pontos szám adatokkal válaszolni. Hisz tíz vármegye adatait e korból összegyűjteni (mely területen ma négy

ország osztozik) egyenlő a lehetetlennel. De tudom, hogy a ma alig 600 lelket számláló szülőfalumban az 1635-ös esztendőben már iskolamesterrel működő iskola volt. „*Adtam Miklós fiamat Mokcsába oskolára*” – áll a református Pálóczi Horváthok *Memoriáléjában*. De tudom, hogy Kazinczy Ferenc kassai tanfelügyelősikéje idején 1786-tól iskolai körzetében (mely nagyjából a már említett vármegyéből állt) a meglévő iskolák mellé még kétszázat hozott létre, s valamennyit a rutén és szlovák vidéken, mert – mint írja a *Pályám emlékezetében* – az alföldi (értsd: a magyar!) községekben már mindenütt volt felekezeti iskola. Nem véletlen tehát, hogy a magyar köznyelv Kazinczy révén éppen erre a már pallérozott magyar nyelvre épült...

1659-ben Lorántffy Zsuzsánna elhunyt, majd a balul végződött gyulai csata után fia, II. Rákóczi György halála egyedüli uralkodóvá teszi az özvegyen maradt Báthory Zsófiát az országnyi Rákóczi-birtokon. Rekatolizál, és kiméretlenül üldözi az eretnekeknek bélyegzett protestánsokat. Sort kerít a pataki tanárok, diákok elüldözésére. Ung, Zemplén és Gömör vármegyékben a protestáns gyülekezeteket megsemmisíti. Így tudósít erről az időről a már említett *Memoriálé*: „*Anno Eodem 1671 die 28 et. sequentibus az Rákóczi Ferencz fejedelem jószágaiából mind Patakról s mind városokból és falukból üzettenek ki preadikátorok, mesterek, deákok, cantorok nagy fenyegetődéssel.*”

„*Anno 1672. die 7 februári egri püspök Szegedi Ferenc uram által foglaltott el Ungvárt az evangélikusoktól az városban levő templomok és scholájuk és Némethi István nevű becsületes preadikátorok, úgy az mester is minden nemű tisztekben álló szolgálatokból erős fenyegetésekkel tiltatott el azon püspöktől: ...die 9. eiusdem azonszerint Nagymihályban is azon püspök által foglaltott el az templomok az evangélikusoktól és több helyeken is Zemplin vármegyében.*”

A Pálóczi Horváthok családi visszaemlékezése még ilyen adatokat is őriz: „*Anno 1674. die 25 martii hosszas és súlyos szenvedési után az atyámfiának adott isteni egy fiú magzatocskát, kit die 27 eiusdem mensis titkon az nagy üldözésünk miatt Mokcsába Upori István praedicator által kereszteltettem meg Gábornak.*”

A mindkét részről való vallási türelmetlenség hozza a további megtorlást: királyi parancsra megszüntetik a rimaszombati református gimnáziumot, s teljes vagyonát a katolikus piaristák kapják.

PATAK BŰVÖLETÉBEN ÉLEK

1670-ben Rozsnyóról szorul ki az ágostai evangélikus iskola, hogy hosszú évekig Sajógömörön a Szent-Iványi család adjon menedéket s otthont neki.

És mégis újraélednek az iskolák, a Habsburg-ellenes főnemesek és városok segítségével. Eperjesen 1664-ben akadémiát létesítenek a református és az evangélikus rendek. Tizenhárom szepességi város fog össze, adakozásra szólítva fel a vármegyét, s 1667-ben már meg is nyílt a tíz osztállyal működő intézet. Tanítványai között ott találjuk a későbbi erdélyi fejedelmet, Thököly Imrét. (Egyébként a Thököly család a mádi 600 holdnyi szőlőjét az iskolának adományozta.) Az újrainduló pataki iskola ugyan nem követi Comenius tanait, de rebellis múltját megőrzi: az 1755-től ott tanuló Bessenyei György életre szóló útravalót visz magával a „frizérozatlan fejű” sárospataki filozófusoktól; a márványarcú Kazinczy itt kapja az ösztönzést ahhoz, hogy új köntösbe öltöztesse az eke, a szövőszék és a pásztorbotok görceibe visszaszorított anyanyelvet. A kassai Magyar Museumban Batsányi már Párizsra tekintget, Kölcsey Himnuszt alkot, s a Losonctól alig néhány kocsiútásra lévő Alsósztrégován Madách családi tragédiájából történelmi dráma születik; Monokon formálódik a magyar Ciceró, s Nagykapos parasztivadéka, Erdélyi János hozza a népköltészet kultuszát.

Ezen buzgón áradó kútfő természetes folyása akad meg 1918-cal, a kisebbségbe szakadt Felvidéken, majd teljesen elapad 1945 után. Az utódállamként létrejött Csehszlovák Köztársaság a megromlott politikai légkörben nem látta jó szívvel Patak s egyáltalán az egyházak határon túli kisugárzását. Ennek ellensúlyozására jött létre losonci székhellyel a Református Teológiai Szeminárium (1925. szeptember 22-től 1939. január 25-ig működött), bár sem színvonalában, sem hatásában nem versenyezhetett Patakkal.

„Kergesd el a pásztort, szétszéled a nyáj!” – vetődik fel a gondolat. Az egyházi iskolák kántortanítók hiányában nagyrészt beolvadnak az állami iskolákba, ahol a tanítás nyelvét már a hatóság állapítja meg. Ezt a hiányt igyekezett pótolni az 1935-ben komáromi székhellyel meginduló Református Tanítóképző Intézet, mely egészen 1945-ig működött. A II. világháború után évekig nem volt magyar teológiai képzés (sem magyar tanítási nyelvű alapiskolai tanítás). Egy ideig a szlovák evangélikus teológia pótolta a hiányt, majd a csehtestvérek prágai intézete látta el lelkészekkel a magyar refor-

mátus gyülekezeteket. Végül Komáromban nyílt meg 1994-ben a Calvin J. Teológiai Akadémia, illetve lett egyik karává a később ugyanott létrejött Selye János Egyetemnek.

A II. világháború után azt vártuk, hogy a beígért demokrácia egyenlővé tesz minden népet. Ám nem ez történt! A kollektív bűnösség terhével a vádlottak padjára kerültünk olyan bűnökért, amelyeket nem mi követtünk el. Az ítélet: kitelepítés, Csehországba hurcolás. Némaságra kárhoztattunk. 1945-től 1949-ig magyar gyerek nem járhatott magyar iskolába –

Comenius

mert olyan nem is volt. Comenius országában tilos volt az anyanyelvi oktatás! Csak a templom maradt népünknek, ahol magyarul énekelhetett; a szószék, honnan magyar szót hallhatott.

A totalitárius rendszer, hogy leplezze nemzeti sovinizmusát, az ötvenes évektől kezdve engedményeket tett, gondolván: az idő neki dolgozik. S mi újból megerősödünk: kiszélesedett iskolahálózatunk, ígéretesen fejlődött tanító- és tanárképzésünk. Egyedül a teológiai utánpótlás rekedt meg, érthető oknál fogva. A nemzetállam gondolatát megvalósítani akaróknak azonban az asszimiláció üteme lassúnak tűnhetett, mert meghirdették: az 1984-es évtől a magyar iskolákban csak a magyar nyelvet fogják magyarul tanítani, mondván: a természettudományi tárgyakat csak az államnyelven képes a tanuló megfelelő szinten elsajátítani. És micsoda ajándéka a Gondviselésnek: felekezeti és politikai hovatartozásra való tekintet nélkül fogott össze a magyarság, s egy kis csoport Duray Miklós vezetésével, hogy a fennálló rendeletekre hivatkozva megvédje ezt az utolsó végvárat. A siker feletti öröm azonban rövid életű volt. Jöttek a megtorlások, elbocsátások és a börtön. S az újabb támadás: a körzetesítés, a központi iskolák létrehozása. Egymás után szűntek meg a kis, egyosztályos iskolák, s a falu tanító nélkül maradt. És újból: „Kergesd el a pásztort, szétszéled a nyáj!” Tudott dolog: Ung, Zemplén, Abaúj, Gömör aprófalvakból, kis településekből áll. Így ezt

a vidéket sújtotta legjobban ez az intézkedés, amelyhez a rendszer megtalálta a maga janicsárjait.

„Erős várunk nekünk a nyelv!” – írta parafrázisát már évtizedekkel ezelőtt a stószai Fábry Zoltán. És én ma mégis azt mondom: ez a vár már régóta várja roskadozó falaival a restauráló kőműveseket. Mert a comeniusi gondolat, az anyanyelvi oktatás sutba dobása: ez volt az utódállamokba szakadt magyarság legnagyobb vesztesége. A többségi nemzet és az államhatalmi szervek túlkapásai egyetlen nemzedéknyi idő alatt felére csökkentették a magyar tanítási nyelvű iskolák tanulóinak a létszámát Szlovákiában, s nem jobb a helyzet sem Kárpátalján, sem a Romániához csatolt területeken. Nálunk, Szlovákiában feldereng valami biztató kezdeményezés, éppen azon a tájon, ahol valamikor Patak vonzásterülete elevenen hatott. A politikai váltás nyomán a komáromi székhellyel elkezdődött katechéta képzésből kinötte magát a teológusképzés is, miáltal megállítódott az üresen álló eklézsiák anyagi lepusztulása, a gyülekezetekben elszaporodó tévtanok, szekták terjedése, mely leginkább a protestáns egyházakat érintette.

És – mint pelikán által önvérével táplált új hajtás – egymást követően jönnek létre az egyházi iskolák, amelyek megerősödvé megújítják nemcsak a gyülekezetek életét, hanem a nemzeti nyelven való oktatást is. Példa van bőven: Rimaszombatban a Tompa Mihály Református Gimnázium, Rozsnyón a diákok kiváló eredmények elérésével bizonyítják a református alapiskola fennmaradásának jogosságát, s Léván a megszűnt magyar tanítású gimnázium pótlására létrejött a Czeglédi Péter Református Gimnázium, Vajánban a környező aprófalvak diákjainak ad meleg otthont a református alapiskola. De nem lennének igazságosak, ha nem említenénk meg az ország nyugati felében megalakult református iskolákat – tehát a Patak vonzáskörén túl létező és virágzó egyházi iskolákat (Pápa hatása?): az Alistáli Református Egyházi Alapiskolát, a martositi és az érsekkétyit.

Most, amikor Jan Amos Comenius születése óta már 421 év telt el [eredeti neve: Szeges. Minden bizonnyal a Mátyás király által birtokolt morva területeken élő – Uherké Hradiště (Magyarvár), Uherký Brod (Magyarrév) –, ott gyökereit eresztett határőrök leszármazottja], hadd mondhassam ki minden bántó szándék nélkül: tanítása ne csak írott malaszt, áltatás, külsőségekben pompázó díszvacsorai fogadkozás legyen, hanem váljék gyakorlattá, kézzelfogható valósággá!

Gyüre Lajos

EL A ROSSZAL!

„**Rombold le apád Baal-oltárát...**” (Bír 6,25b).

Igazán hálás lehetsz, ha olyan szüleid vannak, akik már gyermekkorodban megismertették veled az Urat, és megtanítottak, hogyan szolgálhatsz teljes szívedből neki. De képzeld csak, hogy Gedeon esetében ez nem így volt. Apja nem mutatott jó példát, mert a Baal bálványának épített oltárt. Ez előtt imádkoztak. Isten azonban azt a feladatot adta Gedeonnak, hogy rombolja le ezt az oltárt.

Volt is csodálkozás másnap! Mert reggelre az egész nép láthatta, hogy oltárunk lerombolva, és a helyén új oltár áll: az Úr! „**Vajon ki tette ezt?**” – kérdezték. Hamarosan kiderült, hogy ki volt az. Olyan dü-

hősek lettek, hogy haragjukban meg akarták Gedeont ölni. Apja mentette meg, mert így szólt az indulatos emberekhez: „**Ha isten ő [Baal], akkor pereljen ő magáért, amiért lerombolták az oltárát!**”

Ma senki nem imádja már Baalt. Bálványaink azonban vannak. Bálvány az például, ha soha sincs időd a Biblia olvasására, mert más dolgokkal többet foglalkozol. Például számológépezel. Akkor a gép a te bálványod! Igazi bálványimádás! A gép előtt töltött sok-sok idő egyenlő az előtte való hódolással, így teszed őt bálványoddá.

Most lehet, arra gondolsz: de hát ez nem is így van! De vigyázz, ezek a dolgok észrevétlenül lesznek a te bálványaiddá, és közben

A Baal-oltár ledöntése

az Istenre fordított idő először kevés lesz, majd pedig teljesen elfeledkezel róla! Ezért dönts le mindent, ami az Úr és közötted áll!

Molnárné Miklós Malvína

ISTEN MEGISMERÉSE ELŐTT ÉS UTÁN

„**Amikor pedig még nem ismerték az Istent, olyan isteneknek szolgáltak, amelyek lényegüket tekintve nem azok**” (Gal 4,8).

Egy ismerősöm egyszer kijelentette egy emberről, hogy minél jobban ismeri, annál jobban szereti. Sajnos elérkezett a pillanat, amikor hatalmasat kellett csalódnia. Kiderült: olyannak látta a másikat, amilyennek látni szeretne volna, nem pedig olyannak, amilyen valójában volt...

Ám Isten nem ember!

Az ő természetében és szavában sosem kell csalódnunk! Nem találkozhatsz olyan emberrel, aki azt állíthatná, hogy Isten ígéretei az ő életére nem igazak. Senki se mondhatja, hogy becsapva érzi magát amiatt, hogy mást kapott, amikor a megtérése után Istennel kezdett élni, mint amiért elfogadta a

kegyelmet. Sőt! Isten gyermekeként már minden a helyére kerül. Ugyanis sok mindent, amit korábban jónak, veszélytelennek ítélt meg az ember, azt Isten gyermekeként már nem tűri meg az életében. És ez így van rendjén!

Kirajzolódnak a súlypontok: ha az ige a Lélek gyümölcsének mondja a türelmet, akkor nem lehetek bosszúálló, aki azt gondolja: jogom van visszaadni az engem ért sérelmet. Ha a szívesség is jellemzője a keresztyénnek, akkor gyakoroljam azt, és ne csak a többi keresztyénnel szemben, hanem mindazokkal, akik szükségét szenvednek. És ha szelidséget is vár tőlem Krisztus, akkor ne okolódjam, vívjak szópárbajt és fenyegetőzsek, hanem az önuralom által tegyek hitet az Úr Jézus mellett. És mivel tudom, hogy a nyugalom napja arra van, hogy megszenteljem, nem alszom vagy tévézem az istentisztelet ideje alatt.

A Szentlélek ajándékainak száma végtelen. Kérni kell az Urat, hogy vezessen és uralkodjék az életünkben, hogy megóvjon mindazoktól az istenektől, bálványoktól és téveszméktől, amelyek lényegükben fogva inkább eltávolítanak bennünket Istentől, semmint közeli-
litenének hozzá.

Kis Lucia

Lévai gimnazisták az Országházban

2013. március 19-én a lévai Czeglédi Péter Református Gimnázium diákjai az Országházban emlékeztek március 15-re. Az Országgyűlés Jegyzői Irodájában, a Szacsavay Imre Teremben (névadója az Országgyűlés jegyzője volt, majd vértanúvá lett) a Parlament jegyzője, **Stágel Bence** képviselő fogadta és köszöntötte az iskola diákjait és pedagógusait.

A koszorúzást követően az Országgyűlés impozáns könyvtárában **Redl Károly**, az Országgyűlési Múzeum igazgatóhelyettese fogadott bennünket. A Kossuth Teremben a diákok rövid műsort adtak, majd vendéglátónk beszélt a Parlament értékes levéltári és könyvtári anyagáról.

Az iskola teljes létszámában képviseltette magát a megemlékezésen, mindannyian felejthetetlen élményekkel gazdagodtunk. Nagy megtiszteltetés volt számunkra, hogy az Országházban emlékezhettünk a márciusi ifjakra.

–kgy–

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Zsinati Tanácsa a 40. ülésén, melyre 2013. április 13-án Kassán került sor, az alábbi közérdeklő határozatokat hozta:

– Jóváhagyta a 37., 38. és 39. ülés jegyzőkönyvét.

– Hozzájárult ahhoz, hogy a Vásárhelyi Református Egyházközség a templom felújítására 2012-ben kapott 1750 eurós közalapi támogatást ne a templomtető lefestésére, hanem a templom nyílászáróinak javítására használja fel.

– Meghallgatását követően megadta a lelkészjelölti jogállást Marci Mária (Bodrogszerdahely) teológusnak.

– Meghallgatását követően megadta a lelkészjelölti jogállást Szepessy Mátyás, a rimaszombati Tompa Mihály Református Gimnázium végzős hallgatója számára, és jóváhagyta, hogy Fazekas László püspöki ajánlást adjon teológiai tanulmányai megkezdéséhez.

– Tudomásul vette, hogy a Negyedi Református Egyházközség presbitériuma a személyi adatok védelme vonatkozásában új nyomtatványokat hagyott jóvá.

– Az Örösi Református Egyházközség 2013. március 4-én kelt levelében kérte a Zsinati Tanácsot, hogy engedélyezze a Közalapból az egyházmegyei konfirmandusalkalmak szervezésére kapott 520 euró támogatás felhasználásának módosítását. A Zsinati Tanács az Örösi Református Egyházközség kérelmét elutasítja, és felszólítja az egyházközséget, hogy a Közalapból az egyházmegyei konfirmandusalkalmak szervezésére folyósított 520 euró összeget, mivel nem lett felhasználva, utalja vissza a Közalap folyószámlájára.

– Az Ondava-hernádi Református Egyházmegye Esperesi Hivatala 2013. március 20-án kelt levelében javasolta, hogy az áttekinthetőség érdekében a Közalap egyes keretei legyenek külön alszámlákon vezetve a bankban is. A Zsinati Tanács Juraj Brecko esperesnek a Közalapi törvény módosítására vonatkozó javaslatát elutasítja, mivel újabb folyószámlák létrehozásával nem kívánja növelni a Közalap kiadásait. A Zsinat már foglalkozik a Közalap gazdálkodása jobb átláthatóságának kérdésével.

– Egyetértett a Garanyi Református Egyházközség presbitériumának azon döntésével, hogy lebontják a jelenleg már romos állapotban levő régi kántorlak épületét.

– Összhangban a lelkészi szolgálatról szóló 1/2005-ös számú törvény 42. §-ával, az Ondava-hernádi Református Egyházmegye közgyűlésének javaslatára

A ZSINATI TANÁCS 40. ÜLÉSÉRŐL

Ditta Vlasatá lelkészi képzését 2018. április 30-ig hatályban tartja.

– Hozzájárult Pavol Baláz megválasztásához a Bárcai Református Egyházközségbe.

– Gyurcsis Júlia, a Firesz – Duna Menté vezetőségi tagja, 2013. március 21-én kelt levelében részletesen beszámolt a Fial Reformátusok Szövetsége tevékenységéről a Generális Konvent Ifjúsági Bizottságában. A Zsinati Tanács tudomásul vette a Fial Reformátusok Szövetségének a Generális Konvent Ifjúsági Bizottságában való tevékenységéről szóló jelentést.

– A Szlovák Bibliatársulat 2013. április 23-án tartja soron következő közgyűlését. A Zsinati Tanács megbízta Marián Hamari püspökhelytestet, hogy válasszon maga mellé valakit, akivel egyházunkat képviselik a Szlovák Bibliatársulat éves közgyűlésén.

– Jóváhagyólag tudomásul vette a Diakonia Reformata nonprofit szervezet 2013. évi költségvetését és programtervezetét.

– Megbízta a Zsinat ZS-33/2013-as számú határozatával létrehozott bizottságot, hogy a Zsinati Tanács nevében 2013. szeptember 16-ig vizsgálja meg minden iratra és cselekményre kiterjedően, hogy A Szlovákiai Református Keresztyenség Megújulásának Konventje kapcsán történt-e olyan fogadalomszegés, alkotmány- és törvénysértés, amely kimeríti valamely fegyelmi vétség tényállását; és tegyen jelentést a Zsinati Tanácsnak.

– Jóváhagyta, hogy a Diakóniai Központ belső szervezeti felépítésébe kerüljenek bele a különböző diakóniai jelleggel bíró missziói munkacsoportok. A belső szervezeti felépítés szövegszerű javaslatáról a Zsinati Tanács a következő ülésen határoz.

– A bíraskodásról szóló törvénytervezet kapcsán felmerült koncepcionális kérdéseket a Zsinat elé terjeszti; kéri Rákos Loránt zsinati tanácsost, hogy a felmerült problémával kapcsolatos kérdéseket tárja a Zsinat elé.

– Jóváhagyta a 2013. évi lelkészto vábbképző programját (június 3-a és 6-a között Berekfürdőn kerül rá sor).

– A Zsinat a 8. ülésén, 2013. március 23-án Rimaszombatban tárgyalta Fazekas László püspök alkotmánymódosítás tárgyában kelt beadványát, és ZS-13/2013-as számú határozatában a javaslatot elnapolta a májusi ülésre. Egyben felkérte a jogi bizottságot: vizsgálja meg, hogy a javasolt alkotmánymódosítás milyen következményekkel jár és szükséges-e

hozzá más törvényt is módosítani. A Zsinati Tanács a jogi bizottság által beterjesztett, a lelkészi szolgálati időt módosító törvényjavaslatot a Zsinat elé terjeszti.

– Megbízta Fazekas László püspököt és Fekete Vince főgondnokot, hogy gondoskodjanak az Orange-tól nyert Mini One autó minél jobb feltételek mellett történő eladásáról.

– Az ülésen bemutatásra került egyházunk megújult honlapja, melynek motorját, arculatát és admin felületét az eSolution Kft. készítette. A tartalom felosztását a médiabizottság tagjainak javaslatai alapján Molnár Sándor alakította ki. Egyházunk médiabizottsága mind formailag, mind tartalmilag jóváhagyta az új honlapot. A Zsinati Tanács megköszöni a munkát, és jóváhagyja a megújult reformata.sk honlapot, amely 2013. május 1-jétől lesz a nyilvánosság számára hozzáférhető.

– Batta István zsinati tanácsos javasolta, hogy egyházunk indítson el egy internetes anonim felmérést. Egyházunk jövője szempontjából nélkülözhetetlennek tűnik látni azt, mi egyházunk célja, milyen irányba haladjon az egyház. Meg kell alkotni egy elképzelést arról, mit szeretnénk elérni. A stratégia kialakítása érdekében nélkülözhetetlen egy jövőképek megalkotása – ezért meg kell szólítani a kollektív bölcsességet: a szélesebb nyilvánosság fejtsse ki véleményét, meglátásait. A Zsinati Tanács megbízta Batta István zsinati tanácsost, készítse el az egyházunk jövőképevel kapcsolatos anonim kérdőív javaslatát. A kérdőív szövegéről a Zsinati Elnökség elektronikus formában határoz.

– Egyházunkat megszólították, legyen részese a Szlovákiai Püspöki Konferencia által szervezett, Nemzeti menet az életért elnevezésű rendezvénynek, melyre 2013. szeptember 22-én kerülne sor Kassán. A Zsinati Tanács megbízta a Zsinati Elnökséget, hogy szerezzen információt a Nemzeti menet az életért elnevezésű rendezvény részletes programjáról és tervezett lefolyásáról.

– A Generális Konvent legutóbbi elnökségi ülésén felmerült kérdésekkel összefüggésben a Zsinati Tanács úgy döntött, hogy A heidelbergi káté ötnyelvű diszkiadásából 250 darabot, a magyarázatos kiadásból pedig 200 darabot rendel. 2014-ben a Kálvin-évek lezárásaképpen a lelkészto vábbképző témája Kálvin teológiája lenne, és egy tudományos konferencia megszervezésére is sor kerülne.

(Folytatás a 12. oldalon)

(Befejezés a 11. oldalról)

– Porubán-Fülöp Angéla iskei lelkipásztort családi okok miatt 2013. május 1-jei hatállyal áthelyezi helyettes lelkésznek a Zsarnói Református Egyházközségbe.

– 2013. június 1-re Rimaszombatba hívja össze a Zsinat VIII. ülészakának 9., egynaposra tervezett ülését, mégpedig a következő tárgysorozati pontokkal: püspöki jelentés a 2012-es évről, a diakóniai osztály jelentése, az egyházzenei osztály jelentése, a cigánymisszió jelentése, a missziói bizottság jelentése, a CJTA jelentése, a Nőszövetség jelentése, a Firesz jelentése, a Re-Mi-Dia jelentése, alkotmánymódosítás, koncepcionális kérdések a bíraskodásról szóló törvénytervezet kapcsán. A zsinati ülést megelőzően 2013. május 31-én ülésezik a Zsinati Tanács. Az egyházi szervezetek képviselőivel egyházunk elnöksége a zsinati ülés előtt tárgyalni kíván.

– Lévai Attila, a Selye János Egyetem Református Teológiai Karának dékánja az egyetem alapszabálya értelmében

A ZSINATI TANÁCS 40. ÜLÉSÉRŐL

2013. március 27-én kelt levelében az oktatók számára a Zsinati Tanácstól megkérte a veniam docendit (meghívás az oktatásra) a 2012/2013-as akadémiai évre. A Zsinati Tanács a Selye János Egyetem Református Teológiai Kara kérvényében megjelölt személyek számára megítélte a veniam docendit.

– Tudomásul vette az Ungi Református Egyházmegye kamatmentes kölcsönének visszafizetéséről szóló tájékoztatást.

– Fekete Vince főgondnok javasolja egy református ünnepség bevezetését, amelyen az egyházban különböző szolgálati területeken szolgáló személyek kapnának egyházi díjat: lelkész, lévita, hitoktató, pedagógus, diakónus, presbiter, gondnok, gyermekmunkás, ifjúsági munkás, kántor, karnagy, gimnazista (a javaslat alapján minden kategóriában minden egyházmegyéből egy-egy személy lenne díjazva). A Zsinati Tanács a Zsinat elé terjeszti egy református díj alapítási javaslatát.

– Batta István zsinati tanácsos 2013. április 10-én kelt levelében tájékoztatta a Zsinati Tanácsot, hogy egyházunk is állíthat jelöltet az Egyházak Világtanácsa Központi Bizottságába. A jelöltállításra felszólító levél javasolja, hogy az egyházak törekedjenek a központi bizottságba regionális képviselőt – több azonos felekezeti egyház által delegált személyeket – javasolni. A Zsinati Tanács úgy döntött, hogy egyházunk önállóan nem állít jelöltet az Egyházak Világtanácsa Központi Bizottságába, a jelölt személyével kapcsolatban egyeztet a Magyar Református Egyházzal.

– Hozzájárult Gebe László megválasztásához a Nagybalogi Református Egyházközségbe.

– Hozzájárult ahhoz, hogy az Alsókálosai Református Egyházközség eladja a 877/1-es számú földterületét a Szlovák Gázműveknek (SPP). A hozzájárulás feltetele, hogy az egyházközség a vételárért földterületet vásárol.

KASSA-ÉRT – Északi református találkozó

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház közös szervezésben a magyarországi Tiszáninneri Református Egyházkerülettel a 2013. június 14-e és 16-a közti időpontban KASSA-ÉRT elnevezéssel szeretné megvalósítani az északi református találkozót, melynek célkitűzése a reformátusság történelmi, kulturális, lelki-szellemi örökségének bemutatása és népszerűsítése.

A találkozó 2013. június 14-én délután hat órakor ünnepi istentisztelettel veszi kezdetét a kassai református templomban, ahol az igét **Kató Béla**, az erdélyi egyházkerület püspöke hirdeti; az ünnepi istentisztelet után **Gryllus Vilmos** és **Ferenczi György** ad koncertet.

Az északi református találkozó második napján egész napos kulturális rendezvények várják az érdeklődőket különböző helyszíneken: a református templom, a református parókia kertje, a református gyülekezet termei, a Rodostói Múzeum kertje (a református templom mögött), Thália Színház, Márai Stúdió. Egyházzene területén a debreceni Kántus, a Lux aeterna, a Tabulatura, Kiss Zoltán orgonaművész; a Jerikó, a Cédrus és az Éden zenekar és mások is fellépnek.

Az egyházzene hangsúlyos megjelenése mellett **Herczku Ágnes** és az Ismerős Arcok adnak koncertet. Minde-

zek mellett a résztvevők színházi előadáson, az identitás kérdésével foglalkozó pódiumbeszélgetésen is részt vehetnek. A gyermekek számára különfoglalkozás biztosított. A rendezvény folyamán lehetőség nyílik Kassa épített örökségének és múzeumainak megtekintésére is.

A találkozó vasárnap délelőtt ünnepi istentisztelettel fejeződik be, melyen **Csomós József** tiszáninneri püspök hirdeti az igét.

A KASSA-ÉRT programjai minden kedves érdeklődő számára nyitottak, a

szervezők az egész Kárpát-medencéből várnak résztvevőket (az előzetes becslések szerint 1500-2000 résztvevővel lehet számolni). A távolról érkező résztvevők számára Kassa külvárosában (a belváros könnyű elérhetőségét biztosítva) tudunk szállást biztosítani (11 eurós éjszakánkénti áron).

A találkozóra kassa-ert@reformata.sk címen lehet jelentkezni, és erről a címről tudunk a felmerülő kérdésekre válaszolni. A rendezvényről külön honlap tájékoztatót, mely egyházunk hivatalos honlapjáról, a www.reformata.sk-ról is elérhető.

Az egyik leendő helyszín a templom tőszomszédságában: a Rodostói Múzeum kertje

2013. március 10-e és 17-e között az ipolysági evangélikus és református gyülekezet közös böjti evangelizációs napokat tartott. Vasárnaptól szerdáig az evangélikus testvérek által meghívott vendégek hirdették az igét, szlovák nyelven: **Stanislav Kocka** kassai evangélikus lelkész a személyes lelki növekedésről, míg **Rastislav Hvozd'ara** felsőterényi evangélikus lelkész az imádságról szólt.

Csütörtöktől **Szuhay György** kuldosi református lelkész hirdette az igét, magyar nyelven. Igehirdetéseinek fő címe az *Isten mentő szeretete* volt.

Csütörtökön előbb a város által szervezett 1848-as megemlékezésen szólt meghívott vendégünk. Kiemelte, hogy Isten teremtményei vagyunk, Isten pedig nem tévedett, amikor oda helyezett minket, ahol vagyunk. Hangsúlyozta a család fontosságát: hogy gyermekeink miként fognak gondolkodni, az a családban dől el. Megmaradásunk egyetlen útja a Krisztushoz való visszatalálásunk.

A megemlékezés után a *Róma 3,19–26* alapján hirdette az evangéliumot, kiemelve: „*Mert a törvény cselekedeteiből nem fog megigazulni egyetlen halandó sem öelőtte*” (20a v.). A törvény célja, hogy nevelje a népet, de nem az üdvösségre, hanem Krisztus eljöveteléig, hiszen a törvényből csak a bűn felismerése adódik (*Gal 3,20*). Őnagunk a bűnért eleget nem tehetünk, éppen ezért Isten Jézust rendelte engesztelő áldozatul azoknak, akik az ő vérében hisznek (*Gal 3,25*). Ez az engesztelő áldozat állítja helyre a kapcsolatot Isten és az ember között.

Pénteken egy vallásos emberről, Nikodémusról szólt az igehirdetés a *Jn 3,1–10.16–18* alapján. A vallásos cselekedeteket (keresztelés, konfirmáció, templomi esküvő, templomba járás) lehet végezni Istennel és Isten nélkül is. Nikodémus farizeus volt, a zsidók egyik vezető embere, valószínűleg a szanhedrin (nagytanács) tagja. Ők radikálisan igyekeztek engedelmessé válni a törvénynek: példaképpül lehetett őket állítani. Nikodémus ezenfelül elismert és tisztelt vezető volt. Mindene megvolt, amire a mai kor embere is vágyódik: diploma, karrier, befolyásosság, pénz. Valami mégis hiányzott az életéből! Éjjel elment Jézushoz, mert valószínűleg tartott az emberek véleményétől. De erősebb volt benne a vágy, hogy Jézussal találkozzon. Nikodémus nagy

Ipolyságon evangelizáció zajlott JÉZUS VÁRTA A MEGTÉRŐKET

problémája a bűn volt. Mindnyájan bűnösök vagyunk – a bűn zsoldja pedig a halál. Őnagában a vallás azonban nem bocsátja meg a bűnöket. Attól, hogy valaki templomba megy, a bűnei még nem bocsáttatnak meg. Jézus elmondta Nikodémusnak, mi a megoldás a problémájára: az újjászületés, megtérés által. Isten kegyelme, szeretete nagy, de kell a személyes döntés is!

Szuhay György az ipolysági evangélikus templom szószékén

Szombaton a vér folyásos asszonyról volt szó (*Mk 5,25–34*), aki tizenkét éve szenvedett a betegségétől. Elment, és megérintette Jézus ruháját, mert azt gondolta, hogy ha csak a ruháját megérinti, meggyógyul. Nem emberekre nézett, hanem Jézusra! Amikor hittel hoz-

záért Jézushoz, azonnal meggyógyult. Sokan voltak Jézus körül, valószínűleg sokan hozzá is értek, de az asszony hitel ér hozzá. És Jézus ezt tudja! Sokan félnek gyülekezetbe jönni, félnek az emberektől, a bűnvallástól. De Jézus nem azért jött, hogy elítéljen, hanem hogy megmenten (*Jn 3,17*) – hirdette a prédikátor.

A böjti napokat bezáró vasárnapi istentiszteleten Szuhay György a királyi menyegzőről szólt (*Mt 22,1–14*). Elmondta, hogy Isten azt szeretné, ha vele ünnepelnénk. Egyetlen akadálya lehet ennek: mi mást akarunk. Jézus meghalt a kereszten, feltámadt és elhozta az üdvösséget mindazoknak, akik elfogadják. Jézus elsősorban nem azt várja, hogy minden egyházi alkalmon kötelezően jelen legyünk, hanem azt, hogy ha még nem tért meg valaki, akkor nyissa meg előtte a szívét, vallja meg a bűneit és fogadja el Őt személyes megváltójának!

Az alkalmak végén lehetőség volt arra, hogy a jelenlévők konkrét döntést hozzanak Jézus Krisztus mellett, és Isten kegyelméből minden este volt, aki jelezte is ezt a szándékát. Hálások vagyunk ezért Urunknak, és imádkozunk azért, hogy a mag jó földbe kerüljön, gyökeret verjen és gyümölcsöt teremjen.

Izsmán Jónás

(Az evangelizáció hanganyaga elérhető az ipolysági gyülekezet honlapján: www.ipolysag.reformatum.sk)

Így vártuk a húsvétot Újlóton A FORRADALOMRA IS EMLÉKEZTÜNK

2013. március 17-én emlékezetes vasárnap volt Újlóton. Nemcsak azért, mert a délutáni kátémagyarázatos istentiszteletet követően húsvétvárót tartottunk a gyermekeknek, hanem azért is, mert aznap emlékeztünk meg az 1848-as magyar forradalomról is.

A túlnyomó részében szlovák ajkú kisközségben ezen megemlékezésünk is erősíti magyar ajkú gyülekezetünk összetartó erejét. A Római levél alapján szólt az ige, mely szerint *akár élünk, akár halunk, az Úrét vagyunk*. Emlékezésünket megkoronázta **Papp Attila** szavalata, s az igehirdetésen túl **Sándor Veronika**

lelkész az úrasztalánál is mondott pár gondolatot a szabadságharcra kapcsolatban. Az istentisztelet végén elénekeltük nemzeti imádságunkat.

Ezt követte a húsvétváró, amely kellemes hangulatban telt. Bevezetésként összefoglaltuk a húsvéti ünnepkör lényegét: *Én vagyok a feltámadás és az élet*, majd a gyermekek kézműveskedésével zárult a délután. Mindeközben keresztyén húsvéti énekeket hallgattunk.

Istenünk áldása kísérelje a jó szívet végzett szolgálatokat, illetve azokat is, akik imádságban hordozzák alkalmainkat!

Sándor Veronika

Böjti evangelizáció Krasznahorkaváralján NE TEGYÜK HIÁBAVALÓVÁ A KEGYELMET!

A böjti evangelizációt a tűzvészben megrongálódott vár tövében, Krasznahorkaváralján tartottuk március 14-e és 16-a között. A többségében római katolikus vallású falu reformátusai a rozsnyói gyülekezet szórványát alkotják. A kultúrházat zsúfolásig megtöltötték a pelsőci, vígtelkei, szalóci, szilicei, berzétei, kőrösi, jólécsi és rozsnyói gyülekezet tagjai, de jöttek római katolikus és evangélikus testvérek is.

Az igehirdető **Toma László**, a budapest-gazdagréti református gyülekezet fiatal lelkipásztora volt. Az első este a *Lk 10,38–42* igeszakasz alapján az Úr Jézussal való személyes kapcsolatunkról, az egy szükséges dologról szólt a két nővér, Mária és Márta magatartásából kiindulva. Az Úr a történet által arra tanít, hogy Isten nem a mi érdemünkért fogad el minket, hanem Fiának áldozatáért.

A következő alkalommal a *Jn 11,1–44* versei alapján azt magyarázta a lelkipásztor, hogy hogyan viszonyult a halálhoz és a betegséghez az Úr Jézus. Kijelentette a tanítványoknak, hogy Lázár elaludt, s hogy betegsége az Isten dicsőségét szolgálja. Sokan félnek a haláltól, pedig a feltámadás a félelmetes azok szá-

mára, akik nem fogadták el Jézust megváltójuknak, mert rájuk az örök kárhozát vár. Tehát az a kérdés: átadjuk-e magunkat az Úr Jézusnak vagy nem. Mindenki

maga dönti el még életében, hogy hova kerül majd. Jézus szólít, hogy a szellemi halálból jöjjünk ki az életre, a sötétségből a világosságra.

A harmadik napon a *Jn 8,1–11* részben leírt történet fölött elmélkedett az igehirdető, ahol az Úr Jézus igen meglepő módon ad választ az Őt provokáló gonosz szándékú farizeusoknak. Ők a rend, a törvény emberei voltak. Jézus a támadások közepette is nyugodt, békés maradt. Egy asszonyt hurcoltak a törvény elé, aki kiszolgáltatott helyzetben volt. De hol volt a férfi? Kiáltozták, hogy az „ilyeneket” meg kell kövezni. Manapság is így csoportosítunk: ilyenek és mi, pedig csak Isten kegyelme és irtalma teszi lehetővé, hogy nem vagyunk „olyanok”. Ketten maradnak a helyszínen: a nyomorúság – az asszony, és az irtalom – Jézus, aki nem ítélte el az asszonyt, hanem ezt mondta neki: Eredj el, és többé ne vétkezz, én sem ítéllek el! Ez a felszólítás nekünk is szól, ne tegyük hiábalóvá Isten kegyelmét!

Mixtaj Johanna

Élete példaul szolgálhat mindannyiunknak MEGEMLEKEZÉS MOLNÁR MÁRIÁRÓL

A komáromi református nőegylet 2013. március 19-én megemlékezést tartott a komáromi református templomban Molnár Mária misszionárius domborművénel, halálának 70. évfordulója alkalmából.

A jelenlévők üdvözlése után a nőegylet elnöke mondott ünnepi beszédet, majd **Keszegh Pálné** elszavalta Túrmezei Erzsébet *Együtt* című versét. A hálaadást **Fazekas Zsuzsanna** lelkipásztor végezte, a kegyelet virágait az emlékműnél **Cséplő Bálint** gondnok helyezte el. Végezetül elénekeltük a 90. zsoltárt.

Az ünnepélyen elhangzott, hogy Új-Guinea mártírja 1886. szeptember 11-én született Várpalotán. Mint misszionárius előfutára lett a harmadik világ iránti keresztyén érdeklődésnek.

A pápuák közé vitte a Krisztusról szóló örömhírt, meg akarta szabadítani őket a démonoktól való örökös félelemtől, betegségtől, és megmutatta nekik egy új élet lehetőségét Jézus Krisztusban. Nemcsak az üdvösséget hirdette, hanem a testi gyógyulást is szolgálta; ez is Istentől jött feladata volt. Egyszerre volt orvos, baba, védőnő, igehirdető, lelkigondozó, tűzoltó, emberjogi szakértő és tanító. Házában tanította a gyermekeket, felnőtteket, kezelte a beteget. Még iskolát is létesített. Személyéből közvetlenség és

őszinteség sugárzott. Először Mánusz szigetén szolgált, majd Pitilun és a körzetéhez tartozó Pak, Loniu és Lugosz szigeteken. Élete példaképpül szolgálhat mindannyiunk számára.

Elhangzott, hogy közeli szálak fűzték Komáromhoz, Rác Lászlóék családjához. 1927-ben (kimenetele előtt) el is látogatott Komáromba, majd 1935 októberében, amikor három hónapig itthon volt, újból járt Komáromban. A kollégiumban

tartott előadást missziós tevékenységéről, a templomban pedig hívó életéről beszélt és vágyakozásáról, amit Isten országa és Jézus Krisztus ügye iránt érzett.

Tizenöt évet töltött a pápuák között. Megtanulta a nyelvüket, lefordította számukra a Biblia egyes részleteit és különböző énekeket is. A csendes-óceáni háború idején – japán támadástól tartva – az ausztrálok kiűrtették Mánuszt, és a misszionáriusokat is távozásra szólították fel, ám Molnár Mária és néhány missziós társa nem hagyta el a népet, akiket tizenöt éve szolgált. Eleinte nem bántották őket, de 1943. március elején összegyűjtötték valamennyiüket, és március 17-én az Akikaze nevű torpedórombolón brutális körülmények között kivégezték őket; tetemeiket a tenger hullámai nyelték el.

Földünk túlsó felén, a Csendes-óceán déli részén fekvő Mánusz szigetén két fekete márványtábla örökíti meg arany betűkkel Molnár Mária nevét. Az első a mánuszi temetőben olvasható egy sírlelken, mely alatt senki sem nyugszik. Felirata a következő: *Misszionáriusaink emlékére*. Alatta hat név, közöttük egyetlen magyar: Molnár Mária. A másik fekete márványtábla Rabaulban egy modern leányiskola épületén található: *Molnár Mária Kollégium*. Pitilun szigetén pedig emléktemploma található.

„A világ pedig elmúlik, és annak kívánsága is; de aki Isten akaratát cselekszi, megmarad örökké” (1Jn 2–17).

Körtvélyesi Piroska

A Simonyi Református Egyházközség az elmúlt napokban ismét egy nem mindennapi programmal gazdagodhatott, ugyanis március 20-án és 21-én két napig a közösség vendége volt **Park Sung Kon** missziós lelkipásztor és felesége.

Az első nap estéjén a helybeli lelkész (jelen sorok írója) köszöntötte a várva várt vendégeket és a jelenlévőket, majd – a helybeliek nem kis meglepetésére – Park Sung Kon is magyar nyelven köszöntött mindenkit. Ezt követően került sor egy izgalmas, tanulságos előadásra Dél-Koreáról, beleértve az ottani protestáns egyházat, kultúrát, szokásokat. A képekkel gazdagon illusztrált előadást nagy figyelemmel hallgattuk, majd oldott hangulatban hosszú beszélgetés következett.

Másnap vendégeink meglátogatták a Simonyiban épülő missziós központot, majd az esti alkalmon evangelizációs istentisztelettel várták az érdeklődőket, akiknek a száma erre a napra megduplázódott. Az istentisztelet keretében szívet és lelket gyönyörködtető énekekkel szolgált a gömöri lelkészek kórusa.

A konzekvenciát mindannyian levonhattuk, miszerint a helyzet megfordult. A magát keresztyénnek nevező Európa ugyanis, amely évszázadokon át hittérítőket, misszionáriusokat küldött Afrikától kezdve Ázsián át a világ minden részére, most komoly misszióra szorul. Mind

Nagypénteki passió a Terasz városrészben KASSÁN DIÁKOK IS SZOLGÁLTAK

A passiójáték (Jézus szenvedéstörténetét bemutató dráma) első magyarországi emlékei a 15. századból valók. Miután a népies ízlésű passiójáték a 16. század végén megszűnt, a passió az iskolai színjátékszásban maradt fenn.

Kassán a Terasz városrészben a nagypénteki istentiszteleten a Márai Sándor Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola és Gimnázium diákjai és tanárai olvasták fel a nagypénteki eseményeket, mégpedig János evangéliuma alapján (tavaly Kazinczy Ferenc bibliaátiratát használtuk). Az egyes részeket énekeskönyvi énekek verseivel választottuk el egymástól.

Az éneklést **Gablyasz Edina Lilla** fuvolyakísérete segítette és vezette. (A felnőtt gyülekezeti tagok számára nagyon megerősítő és meghatározó volt, hogy egy kilencéves kislány milyen talpraesetten és bátran tudott bekapcsolódni a gyülekezeti szolgálatba.) A passió felolvasásában részt vettek: **Köteles Lilla, Gablyasz**

A Távol-Keletről érkezett az evangélium Simonyiba MEGFORDULT A HELYZET

az evangelizáció, mind az istentisztelet komolyan rávilágított azokra az alapvető hiányosságainkra, melyek a liberális, istentelen környezetből beszivárogtak hozzánk. Szomorú dolog volt rádöbben arra, mennyire elmaradtunk Jézustól, Isten

rendeléseitől, és az igehirdetésben felismerhettük magunkat: olyanok vagyunk, mint a viharban a Genezáret taván rettegő tanítványok.

Kimondhatatlan öröm volt számunkra, hogy Park Sung Kon közénk rendelte az Úr! Előadásából követendő példákat láthattunk, lélekben épülhettünk, az isten-

tisztelet végén pedig mindannyian úgy éreztük és lelki szemünkkel szinte láttuk, ahogy maga Jézus áll meg előttünk mosolygva: Hol van a ti hitetek?

Az alkalom után a parókián szeretetvendégséggel egybekötött beszélgetéssel zárult az est, majd a jelenlevő gyülekezeti tagokkal és a vendég-igehirdetővel együtt hálaadó imádságot mondtunk Istennek az elmúlt napokért.

Gál László

Az idősek otthonában jártunk Komáromszentpéteren figyelünk egymásra

Immáron visszatérő vendégként üdvözlök a komáromszentpéteri nőszövetség tagjait a helyi idősek otthonában, hiszen rendszeresen ellátogatunk oda. A húsvéti ünnepek előtt sem feledkeztünk el a tizennyolc kedves, idős emberről, akik az egyik délutánon ugyanolyan nagy szeretettel fogadták a nőszövetség hat tagját, illetve három gyermeket, mint az előző alkalmon.

A délután **Bernáth-Holop Krisztina** lelkipásztor idehirdetésével, gyermekeink szavalataival és közös énekléssel telt el, a lakók nagy öröme. Ezúttal is kedveskedtünk számukra ajándékkal: a nőszövetség tagja által készített húsvéti jókívánsággal (képeslap formájában) és friss gyümölcscsel. Ennek nagyon örültek, az otthon lakói, ám mégsem ez jelent számukra az igazi ajándékot, ha-

nem az együtt eltöltött idő, a meghitt beszélgetések, az együtt elmondott imák és énekek. Számunkra pedig nagy ajándék és lelki feltöltődés látni ezeknek az idős embereknek az örömét.

Mészáros Erzsébet

–bn–

Püspökbeiktatás a Délvidéken. Halász Béla személyében új püspöke van a Szerbiai Református Keresztyén Egyháznak. Beiktatására április 13-án szolgálati helyén, Hertelendyfalván, a Kárpát-medence legdélebbi református gyülekezetének templomában került sor. Tehát Halász Béla, aki Csete Szemesi Istvánt váltotta a tisztségben, a két egyházmezőben (bácskai és bánáti) és tizenhárom anyaegyházközségben és szörványaikban élő mintegy 12 ezer szerbiai református lélek lelkészi vezetőjeként is szolgál a jövőben.

Magas szintű magyarországi látogatás. Április 4-én látogatást tett egyházunk több gyülekezetében Hölvényi György, a magyarországi Emberi Erőforrások Minisztériumának egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkára, akinek kísérei Hegyi László kabinetfőnök és Gyimóthy Lilla voltak. Komáromban a püspöki hivatalban rövid megbeszélésre került sor, amelyen a vendéglátó Fazekas László püspökön és Fekete Vince főgondnokon kívül jelen volt a római katolikus egyház részéről Tóth László püspöki helynök, valamint Szigei László, az MKP Országos Tanácsának elnöke. Utána a magyarországi vendégek megtekintették Ipolyságon a gyülekezet épülő központját, Rimaszombatban a

Magyarországi népszámlálás ROSSZ VALLÁSI MUTATÓK

A Központi Statisztikai Hivatal által március 28-án, nagycsütörtökön közzétett népszámlálási adatok szerint Magyarországon 1 153 442 ember vallotta magát reformátusnak a 2011-es népszámláláson. Tíz évvel korábban még 1 622 796 volt a reformátusok száma, tehát több mint negyedük „eltűnt” tíz év alatt, és a teljes lakosságon belül a reformátusok aránya már csupán 11,6 százalék.

A katolikus vallásnak van a legtöbb követője, ám fogyásuk még a reformátusokénál is erőteljesebb: 3 871 881 személy (2001-ben még 5 558 961). Az evangélikusok száma 214 965, ami szintén hatalmas fogyás a 2001-es 304 705 lélekhez képest. A semmilyen vallási közösséghez, felekezethez nem tartozók száma jelentősen nőtt: 1 483 369-ről 1 806 409-re (arányuk a teljes lakosságon belül 18,1 százalék).

Mindezeket túl a legdöbbenetesebb adat az, hogy arra a kérdésre, hogy „Mely vallási közösséghez, felekezethez tartozónak érzi magát?”, a felmérték 27,1 százaléka nem válaszolt: tehát majdnem 2,7 millió ember teljesen közömbösnek mutatkozott ezen kérdés iránt.

Tompa Mihály Református Gimnáziumot és a Református Tudományos Gyűjteményeket. Kassán pedig Czibalmosné Molnár Éva főkonzul asszony jelenlétében találkoztak Géresi Róbert püspök-helyetttel és Orémus Zoltán esperessel.

Lelkészbeiktatás. Április 7-én Kamocsán Sasák Attila beiktatására került sor. Az igehirdetés szolgálatát Fazekas László püspök végezte, Dobai Sándor esperes pedig beiktatta tisztebe a gyülekezet megválasztott lelkipásztorát.

Együttműködési nyilatkozat aláírása. Április 10-én Bátorkeszin volt a KOEN Vakációs Bibliahét programjának Kárpát-medencei bemutatója. A nyitó alkalmon részt vett és köszöntötte a megjelenteket Fazekas László püspök. Ezt követően egyházunk és a holland alapítvány képviselői aláírtak egy együttműködési nyilatkozatot, amelynek célja, hogy a Kárpát-medencében élő református keresztyén gyermekekhez anyanyelvükön és a saját megértési szintjükön szakmailag is kielégítő módon jusson el Isten igéje.

Holland vendégek Komáromban. Április 11-én a komáromi püspöki hivatalban Fazekas László püspök Molnár Árpád püspöki titkár jelenlétében fogadta a hollandiai KOEN (Kinderwerk Oost Europa Nederland) alapítvány három vezetőjét. A megbeszélésen a további együttműködési lehetőségeiről volt szó.

Egyházmegei közgyűlés. Április 20-án a farnadi református templomban ülésezett a Barsi Református Egyházmegei közgyűlése. A tanácskozáson Fekete Vince főgondnok és Fazekas László püspök is részt vett.

Lelkészbeiktatás. Április 22-én Pozbán ünnepi istentiszteleten került sor az anyaegyházközség és a hozzá tartozó besei és baracska leányegyházközségek megválasztott lelkipásztorának, Dukon Andrásnak a beiktatására. Az igehirdetés szolgálatát Fazekas László püspök, míg a beiktatását Kiss Pál, a Barsi Református Egyházmegei esperese végezte.

Ismét jön a Chantdante. 2013. május 17-e és 19-e között immár hatodik alkalommal látogat el a pozsonyi és a komáromi egyházmegek területére a holland Chantdante énekkar, amely két évvel ezelőtt ünnepelte fennállásának 20. évfordulóját. Az énekkart ezúttal a következő helyszíneken követhetik figyelemmel az érdeklődők: május 17-én 18 órai kezdettel a batorkeszi református templomban, május 18-án 18 órai kezdettel az apáca-szakállasi művelődési házban; május 19-én 9 órakor a kolozsnémai, 11 órakor pedig a csicsói református templomban. A

koncertkörút utolsó előtti fellépésére pünkösdvasárnap 17 órától kerül sor a felsőpatonyi művelődési ház színháztermében (az esemény keretében rövidebb koncertet ad a helyi református gyülekezet Felső Hangok nevű keresztyén zenekara is). A holland kórus május 20-án 10.30 órától a légi szociális intézet lakói előtt énekel s egyben zárja fellépéssorozatát.

Egyházmegei bibliórak. A pozsonyi egyházmegeiben szokásos havi biblióra következő alkalmára május 13-án (hétfőn) 18.30 órai kezdettel Rétén kerül sor. A júniusi alkalom 17-én (hasznos időpontban) Dunaszerdahelyen lesz.

A Pátria rádió református műsorai:

Május 12-én 8.05-kor a Világosság című egyházi műsor református adásában Nátek Sándor érsekújvári lelkipásztor egy leprás meggyógyítását hozza közelebb a hallgatókhoz.

Május 26-án 8.05-kor a Világosságban Fazekas Zsuzsanna komáromi lelkipásztor a béna meggyógyításáról szól a hallgatókhoz.

Június 9-én 8.05-kor a Világosságban Nagy Zsolt negyedi lelkipásztor Lévi elhívásának történetével ismerteti meg a hallgatókat.

A Világosság másnapi (hétfői) ismétlésének kezdési időpontja: 11.05.

(A műsor a közvetítést követő naptól meghallgatható a Sola rádió honlapján is: <http://refradio.eu/radio/sola/>)

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe:

Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

Cégbejegyzési szám: 00179191

Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia

Előfizethető a református lelkészi

hivatalokban és a szerkesztőség

címén.

Előfizetési díj: egy évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:

930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.

E-mail: akisbela@ba.telecom.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax

és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítjük és szerkesztjük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla

Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09